

Asia: UUDELY/11528/2020

Ehdotus Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022–2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt lausuntoa asiakirjasta ”Vaikuta vesiin – Ehdotus Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022–2027”. Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pinta- ja pohjavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon suunnittelu tapahtuu vesienhoitoalueilla, jotka on määritelty vesistöaluejakoon perustuen valtioneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista (1303/2004). Vesienhoitoalueille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle. Tämä lausunto koskee Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä, jotka kohdistuvat Uudenmaan alueelle.

Ehdotuksessa Uudenmaan vesienhoitosuunnitelmaksi on kuvattu hyvin Uudenmaan suunnittelualueen nykytila sekä ne toimintaympäristöön kohdistuvat muutokset, joihin suunnitelmassa pyritään vastaamaan. Teemakartat ovat havainnollisia ja jo yksinään ne antavat kattavan kokonaiskuvan Uudenmaan vesistöjen tilasta ja haasteista niin pohjavesien kuin pintavesien osalta. Myös lukuisat taulukot tarjoavat tiiviissä muodossa suunnitelmaa koskevia keskeisimpiä tietoja.

Uudenmaan vesienhoitosuunnitelman sivulla 51 todetaan maa-ainestenoton vesienhoitotoimenpiteiden toteutus- ja seurantavastuusta seuraavaa: Maa-ainesten otton toimenpiteiden toteutusvastuussa ovat toimenpiteestä riippuen toiminnanharjoittaja, kunta, ELY-keskus tai esimerkiksi maakuntaliitto. Uudenmaan liitto huomauttaa, että maakuntaliitoilla ei ole maa-ainesten ottoa koskevia toteutusvastuita. Lupaviranomainen voi pyytää maa-aineshankkeiden lupavaiheessa maakuntaliitoilta lausuntoa, mutta toteutus- ja seurantavastuuta liitoilla ei ole. Tämä kohta on syytä korjata.

Sivulla 92 on esitetty kalankasvatuksen vesienhoitotoimenpiteet ja tässä kohtaa todetaan, että sijainninhjaussuunnitelmassa on esitetty myös Uudellemaalle potentiaaliset kalankasvatustoiminnan keskittämialueet, jotka sijaitsevat Loviisan nykyisten laitosten lähellä. Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että kansallinen vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelma valmistui 2014 ja sen valmistumisen jälkeen on käynnistetty mm. Vesiviljelyn innovaatio-ohjelma, jonka tavoitteena on toteuttaa tutkimus- ja kehittämistoimia, joilla voidaan lisätä kestävästi kotimaista kalankasvatusta ja sen arvoa. Vesiviljelyn innovaatio-ohjelmassa on kehitetty kalankasvatuksen sijainninhjausmallia FINFARMGIS, joka ottaa huomioon kahdeksan ympäristöllistä kriteeriä (virtaus, syvyys, merialueen avoimuus (indeksi), etäisyys lintusaariin Natura 2000 -alueilla, etäisyys vedenalaisiin riuttoihin Natura 2000 -alueilla, ekologisesti tärkeät alueet, etäisyys muihin kalankasvatustiloihin, rannikkovesien ekologinen luokitus 2016), yhden taloudellisen kriteerin (toiminnallinen etäisyys) ja kaksi sosiaalista kriteeriä (kasvatukselta poissuljetut alueet, vapaa-ajan asutuksen tiheys). Aineisto on saatu merialuesuunnittelun lähtötiedoksi LUKE:sta 5.2.2020.

FINFARMGIS mallinnuksen avulla tunnistettuja kalankasvatukselle potentiaalisimpia alueita on 15.12.2020 hyväksytyssä Suomenlahden merialuesuunnitelmassa esitetty yleispiirteisinä strategisina merkintöinä Hangon ja Porvoon edustalle. Uudenmaan liitto pitääkin tärkeänä, että vesienhoitosuunnitelmassa esitettyä toimenpidettä sijainninhjaussuunnitelman päivittämisestä kauden 2022–2027 ohjauskeinona ja että siinä otetaan huomioon FINFARMGIS mallinnus.

Sivulla 108 todetaan, että: Hulevesiin liittyvä suunnittelu on viime vuosina vakiintunut osaksi taajama-alueiden suunnittelua, ja kuntien hulevesisuunnitelmat ja alueelliset hulevesisuunnitelmat ovat tärkeitä niin vesien tilan näkökulmasta kuin ilmastomuutokseen sopeutumisen ja varautumisen näkökulmasta. On kuitenkin tarpeen varmistaa, että hulevesien hallintasuunnitelmat tehdään riittävän laajalta alueelta, sillä yksittäisessä asemakaavassa hulevesien hallinnan mahdollisuudet ovat rajalliset, toki riippuen kaavoitettavan alueen koosta. Erityisesti kuntarajat ylittäviin valuma-alueisiin tulee kiinnittää huomiota. (toimija: ELY:t, kunnat, maakunnan liitot)”. Uudenmaan liitto toteaa, että hulevesien laajempi tarkastelu ja suunnitelmien laatiminen on tärkeää erityisesti sopeutumisen kannalta. Maakuntakaavassa hulevesien hallintaan on kiinnitetty huomiota maakuntakaavamerkintöjen määräyksissä ja lausuntojen kautta liitto voi ottaa kantaa siihen, miten maakuntakaavojen tavoitteet toteutuvat myös hulevesihallinnan osalta. Suunnitelmassa esitettyyn kuntien väliseen yhteistyöhön Uudenmaan liitto suhtautuu myönteisesti.

Vesienhoitosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet on hyvin perusteltuja ja edistävät toteutuessaan suunnitelmalle asetettuja tavoitteita suojella, parantaa ja ennallistaa pinta- ja pohjavesiä. Toimenpiteiden seurannan toteuttaminen onkin tärkeää, jotta toimenpiteiden vaikutuksia pinta- ja pohjavesien tilaan voidaan todentaa jo ohjelmakauden aikana ja siten varmistaa tavoitteiden toteutuminen.

Salmi Petra

Uudenmaan liitto - Va. johtaja, aluesuunnittelu Paula Autioniemi,
suunnittelupäällikkö Kaarina Rautio